

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Інтенсивний процес глобалізації, що спостерігається протягом останніх десятиліть, викликає багато дискусій серед науковців різних галузей. Проблемам глобалізації та її наслідкам присвячено багато сучасних досліджень. Науковці детально зупиняються на таких аспектах глобалізації, як: геополітичні зміни сучасного середовища; глобальні трансформації та безпека розвитку політичних, економічних, соціальних систем; еволюція міжнародних відносин; співвідношення глобальних та національних факторів; проблеми глобальних трансформацій; міжнародна економічна безпека та інші. Проте багато питань є відкритими, суперечливими і потребують вирішення.

Сучасний світ характеризує, по-перше, деідеологізація міжнародних відносин (насамперед в умовах виникнення небезпеки для всього людства внаслідок розвитку зброї масового знищення), що сприяє глобалізації процесів на економічному рівні.

По-друге, припинення конфронтації двох систем, холодної війни. Здавалося б, глобалізм мав би сприяти об'єднанню сил для врегулювання нових конфліктних ситуацій, але більшість їх розвивається на внутрішньодержавному, а не міждержавному рівні.

Глобалізм не має спонукати до бездумного застосування економічних санкцій щодо країн, залучених до конфлікту, і навіть тих, що протиставили себе світовому співтовариству.

Глобалізація – процес, без врахування якого неможливо прогнозувати, визначати та здійснювати зовнішню політику будь-якої держави. Вона не є чимось новим, вона є процесом, що розвивається із поступовим прискоренням. Глобалізація об'єктивно зменшує значення національних урядів, але прогнозувати розмивання національного суверенітету було б необачно. Глобалізація відчуває на собі вплив політичних і міжнародних подій і, водночас впливає на рівень міжнародних відносин [1].

Зараз прискорюється процес обмеження суверенних прав держави та зміцнення суверенітету індивіда. Державний суверенітет вже не може служити ліцензією на порушення прав людини, він передбачає відповідальність, а не просто владу. Багато проблем, пов'язаних із правами людини, мають глобальний характер і можуть бути ефективно вирішені тільки спільними зусиллями держав.

Об'єктна сфера міжнародного права постійно розширяється за рахунок питань, які традиційно належали до внутрішньої юрисдикції держав, а зараз передані для міжнародно-правового регулювання (так, до СОТ перейшли питання застосування тарифних і нетарифних бар'єрів, інтелектуальної власності, інвестиційних заходів, екологічних нормативів тощо; до

компетенції МВФ держави передали питання, пов'язані із валютними курсами та платіжними балансами тощо) [2].

Посилення взаємовпливу між національною та міжнародною правовими системами, залучення до цього процесу транснаціонального та наднаціонального права дозволяє констатувати, що світовий ринок товарів, послуг, інвестицій, робочої сили, увесь глобальний соціум ХХІ ст. потребують відповідної регулюючої правової системи. Тому, виходить так, що міжнародне і внутрішньодержавне право не є двома різними правовими системами, що існують паралельно, а фактично це єдина система світового права [3].

Під впливом глобалізації сучасне міжнародне право набуває характерних особливостей:

1) основною його функцією стає врегулювання інтересів світового співноти в загальному;

2) людиноцентризм, тобто захист прав та інтересів людини є прерогативою;

3) якщо раніше міжнародне право регулювало міждержавні відносини переважно політичного характеру, то глобальне міжнародне право регулює практично весь спектр суспільних відносин, тобто має той самий об'єкт регулювання, що й внутрішньодержавне.

4) глобальне міжнародне право сприяє демократизації внутрішньодержавних правових систем загалом та їх основних законів зокрема;

5) основними суб'єктами глобального міжнародного права все ж залишаються держави, які є основними ініціаторами та учасницями створення його норм, їх реалізації та створення механізмів для врегулювання суперечок [4].

Глобалізація міжнародного права, прогресивний розвиток універсальних властивостей, норм, форм і процедур правового типу суспільного життя є необхідним етапом і демонструє спроможність міжнародного права регулювати процеси загальносуспільної глобалізації у рамках загального правопорядку і для внутрішніх, і для міжнародних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бірюков Р.М. Глобалізація та її вплив на правову сферу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18375/06-Biryukov.pdf>.

2. Удовика Л. Г. Правова система України: глобалізаційні трансформації / Л. Г. Удовика. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2014. – 320 с.

3. Шконда В. В. Глобалізація: оцінки, наслідки, регулювання : монографія / В. В. Шконда, А. В. Кальянов. – Донецьк : Донбас, 2014. – 166 с.

4. Волошин Ю.О. Міжнародне право в умовах глобалізації та міждержавної інтеграції: еволюція і особливості сутнісних характеристик. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///D:/downloads/bmjju_2011_4_14.pdf.